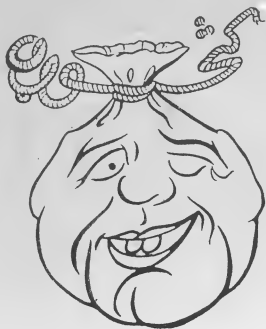

کاتب پاشون

دیکوړه او سحر وړه د اشپز باشي دشغرونو

کاتب پاشون

دیکونه او معرونه
د اشپز باشي دشغرونه

د کتاب نوم : دیگونه او شعرونه

ناظم : آشپزباشی

د کمپیوټر سمبالوونکی : مجیب الله

د چاپ کال : سنبله ۱۳۷۶ هـ ش

خپروونکی : دانش کتاب پلورنځی،

دهکي نعلبندي ، قصه خوانی - پيښور

کورودانی

له گران ورور اسدالله «سای» خخه یو دیگ مننه چې د لرگو او تیلو
په دې قیمتی کې یې دغه دیگ پوخ او خوړلو ته تیار کړ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د خپروونکي يادښت

دانش کتابخانه تل دا هڅه کوي چې وخت په وخت خپلو درنو هيوادوالو او د کتاب مينه والو ته ښه او معياري کتابونه وړاندې کړي، ځکه چې زموږ په گران هيواد کې خو کلني جگړې له ځان سره هر څه وران ويجاړ او گډوډ کړي. څرگنده خبره ده چې په هيواد کېني مطبعه، کتابتون، کتاب پلورنځي هر څه د څو تنو د قربان شوي. زه خپلې خبرې اوږدول دلته نه غواړم، د محترم کاتب پاڅون صاحب پندونه او خوندونه، دولتي موټر، سړي څنگه ښځه شوه؟ ديگونه او شعرونه، د بنجاره هټي، د ښار په سټيډيوم کې، دا د هغو خوږو طنزي مجموعو نومونه دي چې هم خوند لري او هم هغه د چا خبره رنگ پخپله يې وگوري او پخپله فيصله وکړي دا تاسي او دا د محترم کاتب پاڅون صاحب طنزونه. د الله په امان.

اسدالله ساپي

د دانش کتابخاني منتظم

دیگونه او شعرونه

دیگونه او شعرونه د محترم آشپز باشی د طنزیه او کومیکو شعرونو یوه کوچنی مجموعه ده، چې د لومړنۍ شعری ډالۍ په توګه یې گرانو لوستونکو ته وړاندې کوی. زموږ په اوسنیو ادبیاتو کې د طنزیه لیکنو پیل د ارواښاد لوی استاد عبدالحی حبیبی کړی دی. او له هغه نه وروسته د طنزیه او کومیکو اثارو بیلګې په متفرق ډول لیدلې شو. د ښاغلي آشپز باشی دیگونه او شعرونه د همدغه طنزیه لیکنې لړۍ را اوږده کړې ده. او د خوښۍ ځای دی چې نن یې د خپلو طنزیه او کومیکو شعرونو یو کوچنی جونګ چاپ ته تیار کړی دی. وایی چې:

«طنز باید له خوښۍ ډک او قهرجن وی» او د آشپز باشی ټول شعرونه چې په دغه مجموعه کې راغلي دی هم خندوونکي او هم په ټولنیزو نابرابریو یو قهرجن گوزار دی. طنز د هنر د غیر مانا لری او په اروپایي ادبیاتو کې یو لنډ هنري نثر بلل شوی دی. طنز په ناوړو رسمونو او رواجونو د حملې په مانا هم یاد شوی دی. طنز د انسانانو د جنایتونو او ناوړه عادتونو مسخره کول او په هغې ملنډې وهل دی. خو دغه مسخری او ملنډې یو عمیق او ژور مفهوم اعاده کوی. دغه مسخری او ملنډې یوازې د ساعت تیری کومه وسیله نه ده. بلکې په بدو پښتو باندې یو گوزار دی.

په پښتو معاصرو ادبیاتو کې طنزیه لیکنې دومره زیات عمر نه لری. او

په دې برخه کې عمده او اساسي کار نه دی شوی. که له مانه غلطه نه شي نو زيات لوستونکي به له ماسره دا ومني چې زموږ په هيواد کې يوازي آشپز باشي دي چې خپل ټول عمر يې دغه ډول ليکنو ته وقف کړی او تر اوسه يې په دغه برخه کې دستايني وړ کارونه کړي دي، چې دا ديگونه او شعرونه يې ښه مثال بللی شو.

په پښتو ادبياتو کې د طنزيه ليکنو بيلگي هم په منثور او هم په منظومو اثارو کې ليدلې شو، خو د طنزيه ليکنو زياته برخه هنري نشر جوړوي. په منظومو طنزي اثارو کې د پښتو ژبي د نامتو معاصر شاعر غني خان غني شعرونه ډيرې ستاينې وړ دي. زما په فکر «نه پوهيږم چې دا به خومره درسته وي» د غني خان غني طنزيه شعرونه د پښتو د معاصرو ادبياتو د دې برخې مخکښ او مخکښې بيلگي جوړوي. چې هم يې هنري ارزښت او هم شعري ترکيبونه لوړ ارزيايي کولی شو. دا دی د آشپز باشي ديگونه او شعرونه هم زموږ په هيواد کې د طنزيه شعرونو لومړی مجموعه ده، چې د منظومو او کومیکو شعرونو لومړنی شعري جونگ يې بللی شو. او دا لومړنی گام دی چې زموږ په ادبي بهير کې د آشپز باشي له خوا پورته شوی دی. له دې امله هم دده دغه ادبي هڅه د ډيرې ستاينې وړ ده.

په ديگونو او شعرونو کې زياتره تصنيفونه دي چې د ډيرو مشهورو سندرو په طرز ليکل شوي او ډيره کوميکه ښه لری. خو دغه شعرونه يوازي موږ نه خندوي بلکې دا د آشپز باشي کمال دی چې موږ په خدا خدا کې د ټولنې ناوړو دودونو او رواجونو ته متوجه کوی. هغه په دغه خدا کې په ټولنيزو نابرابريو لکه احتکار، رشوت، واسطه، بيروکراسي، بي عدالتی، او

نورو باندی گوزارونه کوی او دا ټول هغه مسایل دې چې د دغو شعرونو شمزی جوړوی. په دغو شعرونو کې طنز په خپل اصلی مفهوم سره ځان را څرگندوی، او بې له ویرې نه د ټولنې د نابرابریو او ناخوالو غندنه په کې شوی ده. دا شعرونه لکه څومره چې ساده او خندوونکي دي هماغومره ژور او پیچلي دي. په دغه شعرونو کې د ځانگړو تاریخي شرایطو یادونه شوی ده، او هم د یوه ځانگړي وخت د ناخوالو او ستونزو هنداره ده، چې تاریخي ارزښت هم لري او هنري هم. د بیلگې په توگه د دغسې تصنیف یوې برخې ته د محترم لوستونکو پام را اړوم:

ای د وړو جواله، ته چیرته اوزه چیرته

چیرته دی ده ځاله، ته چیرته اوزه چیرته

من دې په زرگون شولو حال زما زیون شولو

څنگه در شم تاله ته چیرته اوزه چیرته

له تصنیفونو نه پرته په دغه مجموعه کې د نورو شعرونو تعداد کم دی خو په ټولو کې په خدا خدا سره ډیر عمده او اساسی مسایل بیان شوی دی:

اوره اوره ای بارانه خړ سپیره پتی راشنه کړه

چې ارزانه شی نر خونه ټول وطن سابه سابه کړه

دلته وینو چې یوه هیله، یو امید او یوه ارزو خندوونکي او ساده ژبه بیان شوی دی. د ټول وطن سابه سابه کیدل کیدای شي په ډیرو مفهومونو افاده شي. او د خړو او سپیرو د ښتو شنه کیدل هم یوه لویه هیله افاده کوی چې لوستونکي نه یوازې دا چې تش خندوی، بلکه فکر کولو ته یې را بولی. او

لکه څنگه چې طنز د انسانانو بیهوده کارونه او جنايتونه مسخره کوي، نو لازمه نه ده چې هغه دی ارو مرو موږ و خندوي يا مودی موسکي کړي. طنز کيدای شي په آگاهانه توگه د خلکو په زړونو کې ځای پيدا کړي، او خلک له هغې نه ملاتړ وکړي، چې دغه اغيزه د آسپزباشي په دغه شعري جونگ کې فوق العاده زياته ده، ځکه دا يوازی د آسپزانو هغه ديگ نه دی چې خواږه پخوی، بلکې په دغو بانجانو، گندنې، روميانو، پالکو او نورو کې زموږ د ټولنې د ډيرو ناوړو عملونو غندنه ليدلې شو. که د طنز يو تعريف حمله ويولو، نو په دغه مجموعه کې د ډيرو لوستونکو له پاره دغه تعريف د منلو وړ دی. خودا حمله کومه جسماني حمله نه ده چې د آسپزباشي له خوا شوی ده، بلکې آسپزباشي د ترکاريو او نورو خوراکی موادو په يادولو سره په بدو عملونو يوه فکري حمله کړي او لوستونکي د اصلاح لور ته راکاږي.

د کاشکي په نوم کوم طنزيه شعر چې د آسپزباشي په دغه مجموعه کې راغلی، هغه د طنز اصلي مفهوم په خورا ښه شکل افاده کوي. دغه شعر لوستونکي نه خندوي بلکې په ټولنه کې په غلا، رشوت، بيړو کراسي، د انسانانو ناوړه عملونه او ناخوالی رسوا کوي. لوستونکي فکر کولو ته هڅوي، د ټولنې په باب لوستونکي ډيرو مسايلو ته متوجه کوي. دا ډول ډير زيات شعرونه په دغه مجموعه کې شته دي چې هم خندوونکي، هم انتقادي او هم اصلاحي ښه لري، په خدا، ابهام، کنایه او اشاره کې د يوه واقعي انسان ارمان بيان شوی او په ډيره زياته پيمانه موږ يو لړ نيمگړ تياوو ته متوجه کوي.

د مجموعی نوم «ديگونه او شعرونه» په خپله يو بيل مفهوم افاده کوي.

دا يوازی د شعرونو د سبزيجاتو او ناپاکیو کوم ديگ يا بيلر نه دی، بلکې د انسانانو د ناوړه عملونو د ظلم او تيری د باطلو او جنايتونو سره جنگ دی، د حق او عدالت جنگ دی او د ټولنی د اصلاح له پاره جگړه ده. په زغرده ویلی شو چې په دغه جگړه کې آشپزباشی کامیابه او گټونکی دی، چې د شعری تلازماتو په وجه نه، بلکې زموږ په ادبياتو کې یې د طنز په مجموعه په توگه د هغی چاپ یو گټور گام بللی شو. د آشپزباشی دغه شعری جونگ د شعرد ډولونو له پلوه هم ډیر غنی دی، چاربيتی، بگتی، داستان، نظم، خلوریزی، نوی یا آزاد شعر، غزل او لنډیو بیلگی ټولی پکې راغلی دی چې ډیر شعرونه به مو تش وځنډوی او ډیر نور به مو د ځینو ناوړو جنايتونو په باب فکر کولو ته مجبور کړی.

په دی هیله چې زموږ په ادبياتو کې دغه برخه نوره هم غنی او پیاوړی شی زه د آشپزباشی دغه کار یوه نیکه او په زړه پوری پیلامه گڼم او خپلی خبری پای ته رسوم.

دا تاسی او دا د آشپزباشی شعرونه او ديگونه.

اوس همدومره په مینه

افضل تکور

که راخی

سابه در سره را و ره پده دی لاره که راخی

را دیره ترکاری کیره ای بهاره که راخی

خالی لاسونه مه راخه، د خدای رومی دروپی

پالک در سره را و ره له بازاره که راخی

که سری ملی ارزانی وی، هغه دی هیری نه شی

بوجی در سره واخله بیاله کاره که راخی

قیمته گندنه ده، پام کوه چې وایی نخلی

پیسی ورته اول په جیب کې شماره که راځی

کارگره تاته نه وایم، مامور دی هم خبر شی

هم ته په غورو واوره ای ناڅاره که راځی

دکان د ترکاری ته چې نیږدی شوی لاړ کړه چپه

مفلسه او تش لاسیه خوار و زاره که راځی

له لیری سرو رومیانو ته په دوه لاسه سلام کړه

تیریرده ورنه خوا کې په کراره که راځی

که ډیره دی خوښیږی ترکاری نوله ما واوره

اوزره دی ورته هر وخت وی بی واره که راځی

نولاړ شه د نرخونو له تفتیش سره ځان خپل کړه

له دی نه پرته نه شته بله چاره که راځی

بی دی نه ډیره سخته آشپزی ده که باور کړی

گفتار د خوار آشپزی دی ستاله پاره که راځی

تصنيف:

خيرى مى كورتى شوه سرويسونو كې
نه شته دې تكمى په كميسونو كې

بښه شو چې ژوندې راغلم، هغى بزكشى ځنى
سرچې سلامت لرم، تيريم له كورتى ځنى
ماتى مى پوښتى شوى په زورونو كې
نه شته دې تكمى په كميسونو كې

گوره چې سرويس كې ځى، ځان له كيسه برساته
نرمى او پستى وايه، خيال د كلينر ساته
تينگ نيسه لاسونه په جيبونو كې
نه شته دې تكمى په كميسونو كې

ځينى وار خطا پكې، خيبرى په كړ كى باندې
بيا پهلوانى گوره، هلته په څوكى باندې
ځوړندوى ځوانان پايه دانونو كې
نه شته دې تكمى په كميسونو كې

خلکو و کړئ کدوان

کــــــــــــــــال آباد دی هره ورځ اوری باران

خلکو و کړئ کدوان ، خلکو و کړئ کدوان

هسی نه چې بیا په منی کړئ ارمان

خلکو و کړئ کدوان ، خلکو و کړئ کدوان

که پوله پتی نه لرئ د کور په حویلی کې

یا هم په گلدانی کــــــــــــــــی

خو زری حتماً و کړئ کوڅه یا په ډیری کې

یا هم زړه ته و کړی کــــــــــــــــی

خو پام کړئ چې دا زری درنه ونه خوری چرگان

خلکو و کړئ کدوان ، خلکو و کړئ کدوان

چې شنه شول بیایې و خیروی ونی یا دیوال ته

چې ورسی کــال ته

چې تبری درنه نه شی پام کوئ د کدو خیال ته

راتلونکی پشــقــال ته

تصنيف:

بيى د بازار پورته روانى دى
معاش نه دى ملگرو تنخواگانى دى

نرخ د هر سړى په خپل اختيار كى دى
داد بنار پلورونكى بلاگانى دى
طمع د كنترول او د تفتيش مه كړه
داهسى بى خايه ژراگانى دى
گوره چې مين په آشپزى نه شى
اوس د آشپزى خبرى وړانى دى
وچه دودى بڼه په مينه مينه خوره
غوښى قصابى كې ډيرى گرانى دى

پسرلی شو

ونی غنی راشنی کیری پسرلی شو

شنی شوتلی رارسیری پسرلی شو

پسرلی دشنوسبو بیکلی موسم دی

شنه سابه زما خوبیری پسرلی شو

که پالک که گندنه او که نوش پیاز دی

په پتھوکې زرغونیری پسرلی شو

پسرلیه معجزه کوی بی شکه

سری ملی تاکی غوری پسرلی شو

شنی غونچی به د نوش پیازو نجونی راوری

شنه پتی به بنه بنکاری پسرلی شو

را بیداری شوی طالع د آشپزانو

ترکاری نوره دیریری پسرلی شو

بیا به دیگ په نغری سپورد سبوی

نعمتونه به پخیری پسرلی شو

خو افسوس چې بیا به هم نر خونه لوړوی

که به لږ خه را تیتیری پسرلی شو

که نر خونه لږ را تیت د شنو سبوشی

په هر کور کې به پخیری پسرلی شو

کندهزه آشپز به ولی نه ژیریم

چې له بدو بد تریری پسرلی شو

تصنيف:

بنار کي ترکاری عالمه گرانه ده

نوره آشپزی کله آسانه ده

هغه ورځی لاری چې به مونږه سلاتی خوړی

یا به موبیرتی خوړی

طعمه می تری لنډه له پخوانه ده

نوره آشپزی کله آسانه ده

مه درومه خالی جیبونه بنار ته پښیمان به شی

خوشی سرگردان به شی

بیسه د هر شی پورته روانه ده

نوره آشپزی کله آسانه ده

نورد پیره کواو بولانو خوبونه مه وینه

یا د سمبوسو خوبونه مه وینه

اوس نو گندنه کله ارزنه ده

نوره آشپزی کله آسانه ده

وروسته له دی سخته گوزاره د کدو خوړو شوه

هم د کاهو خوړو شوه

دی نرخو کی لار ورکه هرچانه ده

نوره آشپزی کله آسانه ده

په خير راغلی پسرليه

په خير راغلی پسرليه، انتظاروم چې ته راشی

گوندي لږ زمونږه خوارو، پخلنځيو ته دواشی

يو گلپي ژمی شپيته او په اوياؤ

شين مرچک خوبېخی بوتی د کيمياؤ

د نوش پيازو خوبوښتنه رانه مه کړه

شين بادرنک بيخی په بيه د طلاؤ

د شلغمونږخ چې واورى، وایم ته به په غوغاشی

په خير راغلی پسرليه، انتظاروم چې ته راشی

په راتگ سره راشنی کړه شنی شوتلی

چې په شنو پولويې ووايم بدلې

که شلخی دی را زرغون کړل په ویا لوی کي

نوبه وستایمه ستا دا هلی ځلی

کاشکې وده کې ملگری، د تازه تازه بڼه شې

په خیر راغلی پسرلیه، انتظار وم چې ته راشې

ستار اتگ کې دی خوندونه

مونږه باندې کړو دیگونه

مستی نجونی ردی اوربل کې

د شنو بشکوسپین گلونه

اورد ژمی مرور شې، خوبیا یو ځلی پخلا شې

په خیر راغلی پسرلیه، انتظار وم چې ته راشې

مړه سابه بیرته ژوندی شې

وده وکړې گهرندې شې

شې زینت د پخلنځیو

په دیگونو کې خوندی شې

ته پتیبو کې گندنې ته، نوی روح شې نوی ساه شې

په خیر راغلی پسرلیه، انتظار وم چې ته راشې

تصنيف:

دربہ شم شـوراته

يا خـورى حلواته

چوپ شه چاته مه وايه

چوپ شه چاته مه وايه

مور كره غورى نه شته

نرخ جگ شو هواته

وري جي د كچري نه شته

چوپ شه چاته مه وايه

سخته چي روزي شوله

اوس وژاړو چاته

گرانه آشپزي شوله

چوپ شه چاته مه وايه

پياز او روميان وکړئ

باغوانه جگي جگي، دهقانه جگي جگي
باغ او پتي کي سړ کال هر خاي کچالان وکړئ
پياز او روميان وکړئ، چي لږ ارزان شي

څوک يې خوړلای نه شي
هم اخيستلای نه شي
کوړته راوړلای نه شي

نرخ يې آسمان کي گرځي
پاس کهکشان کي گرځي
دېر يې ارميان کي گرځي

من يې په دري سوه شو، تاسي ارزان وکړئ
پياز او روميان وکړئ، چي لږ ارزان شي

اوس د بهرنيو کار ورځي دي
د کښت او کار ورځي دي
گوري په شمار ورځي دي

چي خوشي تيڙي نه شي

لاڙي شي هيڙي نه شي

بي ڪاره شميري نه شي

ملي سرخڪ وڪري، هم تور بانجيان وڪري

پياز اورميان وڪري، چي لڙارزان شي

ڪه موپالڪ خوڻي دي

تراتيڙڪ خوڻي دي

يا شنه مڙچڪ خوڻي دي

ڪه موبادرنگ خوڻيڙي

لويامشننگ خوڻيڙي

سبزي هر رنگ خوڻيڙي

پتي ڪي اوڙي سره، غبرگ ليروگان وڪري

پياز اوروميان وڪري، چي لڙارزان شي

داد آشپڙخبري

له غورنه نه ڪري ليڙي

دغه خوڙي شڪري

لڪه بلبل چغڙيڙي

تاسي ته تل چغڙيڙي

يوخلي بل چغڙيڙي

سريه سرتور ڪرم درته، شنه مڙچڪيان وڪري

پياز اوروميان وڪري، چي لڙارزان شي

تصنيف:

په توشک می راوړیری د خسکو بارانونه
په بیگاه راشه، په هوا راشه
چې پوډر در سره وینه، وزما کمپوډر یاره

کله لاس کله می پښی خوری
کله غوړ کله سپی برمی خوری
متیایو غوندی یې جوړ کړل بیا زما دواړه غوړونه
په غفستاراشه، په تابیاراشه
چې پوډر در سره وینه، وزما کمپوډر یاره

نه می خوب شته نه آرام شته
په ما خواردی کله پام شته
وینه وچه شوه رگو کې، اوس دی پاتی وچ هیډونه
خامخاراشه، زما تر خواراشه
چې پوډر در سره وینه، وزما کمپوډر یاره

کمپوډر:

اوس بی غمه خوب آرام کړه
خو مچانو سره پام کړه
په منگولو کې یې شته دی خطرناکه مکرو بونه
دادی بیاراغلم، ستا تر خواراغلم
نور نومه کوډه غمونه، وزما غمجنه یاره

گندنه

زه مجنون د گندنی یم، گندنه زمالیلاده
 په لاس نه راځی ملگرو، کبرجنه بی وفاده
 اوس یې مینه بازاری ده، له پټی تللی دکان ته
 په مفلس مین شرمیری، ځکه ما ځنی جداده
 د هجران مودی اوږدی شوی، د وصال په طمعه طمعه
 زړه زما ورپسی وړان دی، دابی غمه بی پرواده
 زه د یو اشک په هیله، تیروم میاشتی کلونه
 داله ځمکی نه هواته، پورته شوی په هواده
 لاهم ورځ په ورځ لوړیږی، یو غیران راتیمه نه شوه
 د نرخونو په سیالی کې، کله کمه له بامیاده
 په مړه گیلده هیڅکله، ما ونه خوره، په مینه
 دا چې ورکړه ده له مانه، نوله ما ورکه دنیاده
 که یې نرخ را کښته نه شی، د خوراک هیله یې مه کړه
 ای مفلسه جیب ته گوره، که خوراک ته دی اشتیاده
 پخوانی مینی اوس نه شته، زړه کړه صبر له یاری نه
 اول نرخ گوره بازار کی، که دی مینی ته سوداده
 هسی نه چې لیونئ شی، په کوڅو په بازارونو
 څه په لاس در له درنه شی، دالابله تماشاده
 نور ژړا فریاد ونه کړی، زړه کړه صبر گندنی نه
 ای مفلس گندنه خوره، دا زما درته ویناده

تصنيف:

بیا شوروا پخییری، پیری و اچول چرگانو کی
خه و کر مه خدایه، زرد می بند دی په بانجیانو کی
بیا شوروا پخییری
بیا شوروا پخییری، ماته بنکاری چې ترخه به وی
اوری دی گرمی ده، بنی شرومی او سلاته به وی
پياز راورد له بناره، پلوونه او کوفته به وی
خاوری می خوانی شوه په شوتلو کچالانو کی
بیا شوروا پخییری
بیا نینی نینی شو، خوار زرگی می په کچری پسی
سترگی می ړندی شوی، په اوگره او په پیتی پسی
گرخم ناقراره، په مرده گیده جواړی پسی
سراو مال می دواړه، لوگی شوی په ستوانو کی
بیا شوروا پخییری
بس دی خیتوره، غرض مه کوه حلوا سره
یو خانک شوله دی نوش جان کړه له بامیا سره
ژمی کی یاری کړه، د شلغموله شوروا سره
خه آشپز خانی ته، ځان شامل کړه آشپزانو کی
بیا شوروا پخییری

پياز

يو متل دئ له پخوا په پښتنو كې

په خورو ورو قومونو پر گڼو كې

وايي: پياز دى وى، په ناز دى وى دلبره

هيچانه حسابولو په درنو كې

راشه اوس گوره چې من يې په زرگون شو

له دى كم به يې وانځلى په چنو كې

له آزاد بازار نه وړى محتر دئ

دى بندى د احتكار په زولنو كې

هره غوټه د پياز غوټه د پيسوده

كه دى بيه كړد ښار په دكانو كې

زه «آشپز» به تويوم اوښكى په لپو

بى له پيازو يم حساب په ليونو كې

تصنيف:

مونږه مفسلاتونه، غوښي کناره گرځي

غم دی د جواړی په سر، مسته دی اوگره گرځي

زه غریب سړی یمه، ورکه رانه لارده ده

غوښه می په وس نه ده، برخه زما خواره ده

دی لوړو نرخونو کې، گیده می نهاره ده

هسی می په خیال کې کله کله گندنه گرځي

غم دی د جواړی په سر، مسته دی اوگره گرځي

جیب کې می غیران نه شته، گیده می چرگان غواړي

وچه یې تیریری نه، دا کدو بانجیان غواړي

هم غوړی شوروا سره، شنه شنه مرچکیان غواړي

هر وخت خیال پلووهی، تنده نغاره گرځي

غم دی د جواړی په سر، مسته دی اوگره گرځي

گیده لیونی زما، زه هم لیونی کړمه

ژاړی په حلوا پسی، جوړئ سپیلنی کړمه

دا خوشرم نه لری، زه یې خندنی کړمه

کبر په لیتې کوی، خیال ته یې پکوره گرځي

غم دی د جواړی په سر، مسته دی اوگره گرځي

پالک

چې خوشیبری می پالک

خود به یم ورپسی ورک

بی پالکونه هضمیری

د اسپیره او وچ سوکرک

هر سړی یې خوری په مینه

که پښتون دی که تاجک

مگر کله یې خورای شم

نه تاجریم، نه ملک

نرخ یې لوړ شو تر آسمانه

لا جگیری هسی سپک

نوش جان د هغه چاشه

چې بنډل لری هم چک

خود به زه آشپز ژدیروم

یم مفلس په زړه نازک

تصنيف:

مه كوه خبری د كاهاوود تری

زړگی می شوزری، زری، زری

په دی لوړو نرخونو کې به څنگه د واره خوری؟

زړگی می شوزری، زری، زری

په یو رقم یې خوره چې جیب دی د کوی له لوتونو

له غټه بڼه لوتونو

یا هم پوله پته لری، نو خوره یې بی حساب

وینا کړم له کتابه

کنه نو بادوده بیا په سر خاوری او ایری
زړگی می شوزری، زری، زری

کاهو چې را په زړه کړمه، نوزړه می بیخی وړان شی
راتنگ په ماجهان شی
پیسی را سرده نه وی، خوشی خورم د زړگی وینی
خاونده! حال می وینی

وهم له بدی ورځی دغه چیغی دا سوری
زړگی می شوزری، زری، زری

کاهو چې څوک ونه خوری، نواشتیا راشی له کومه
داماته ده مالومه
خو شېخت هغه انسان دی چې کاهو تازه تازه خوری
بی توله دو پیازه خوری
منلی د کاهو په سرما ځکه غرغری

زړگی می شوزری، زری، زری

د لوبيا او نخود و ليونی

که نخود دی که لویا دی او که دال
له کولموسره یې نه کیږی وصال
دا په دی چې غوښه لاره آسمانی شوه
خوار مامور خویې خورای نه شی په کال
هرچا غوښی په خای مخه کړه لویا ته
وبه نه وینی لویا څوک په جوال
خو افسوس چې اوس دیدن د لویا گران شو
پروتین ورځنی اخلی په دی چال
که په میاشت کې دی کوم پاو کړله تر لاسه
سل شکرونه باسه ته په دغه حال
اوس له غوښی سره سمه ده سیالی کې
غیر له غوښی یې بل کله شته دئ سیال
د بازار په نرخ یې کله څوک خورای شی
چې ارزانه شی همدغه کوه سوال
زه «آشپز» لویا، نخود و لیونی کړم
زنګوی می همیشه د فکر تال

تصنيف:

د چاپلوسانو دى كوروران شى، ده چتېي چاپلوسى
يوډه زړه چاپلوسى، بله عصرى چاپلوسى

زړه په ملاكې كړو پيدل دى جار قربان به وايي
بادار او خان به وايي

لاسونه پښې به د هر كس او د ناكس ښكلوى
د چس او پس ښكلوى

بس تپت سترگى ده، او پستى ده، بوټياكى چاپلوسى
يوډه زړه چاپلوسى، بله عصرى چاپلوسى

عصرى د خولى چالاكى غواړي زړنگى وي پكې
هم دوه رنگى وي پكې

جار قربان نه شته خوشخصى ارتباطات لټوى
تل دا خيرات لټوى

شب نشينى يې مرچ او مالگه ده حتمى چاپلوسى
يوډه زړه چاپلوسى، بله عصرى چاپلوسى

بی چون چرا به د اَمِر د وینا ننگه کوی
دابه بی درنگه کوی
په «رگ خو» به یی په پټه هر وخت خان خبروی

نه چې جهان خبروی
پټ کړه خوبونه، خو ښکاره کوه چستی چاپلوسی
یوډه زړه چاپلوسی، بله عصری چاپلوسی

که په هر تپ وی چاپلوسی د ټیټ انسان کار دی
د ډیر نادان کار دی
په چاپلوسی چې مخ ته درومی رسوا کیری آخر
مخ یې توریری آخر

بقایي نه شته په خان خلک خندوی چاپلوسی
یوډه زړه چاپلوسی، بله عصری چاپلوسی

مه کوه

ماته د پتی د شنو سبو خبری مه کوه

مه کوه آشنا د سلاتو خبری مه کوه

هسی یې د کان کې قماشې ته څه

نور یې د خوراک او اخستو خبری مه کوه

لار شه گندنه یو ځلی بیه کړه

بیا نو په بازار کې د نرخو خبری مه کوه

عقل به دی سر ته ورته والوزی

خوشی د دنیا او مرچکو خبری مه کوه

کور چې به دی ډک له کچالانوؤ

اوس د هغو ورځو، هغو شپو خبری مه کوه

شکر یې په سپوره پیاوړه باسه

نور نود مری گیلې قورمو خبری مه کوه

وچه ډوډی بڼه ده که ارزانه وی

کور کې د کتغ د پخیدو خبری مه کوډ

یو دسته نوش پیاز به یارده وانخلي

خوب کې یې هم کله د لیدو خبری مه کوډ

سوال کوډ الله ته که ارزانه شی

نرخ کی د تفتیش کنترولیدو خبری مه کوډ

سخته آشپزی شوه دی نرخونو کې

نور نو د کفگیر او د دیگو خبری مه کوډ

بس دی «مرچکیه» چې نور تریخ نه شی

شه خورده گازر ده، د ترخو خبری مه کوډ

تصنيف:

د کچالو په تول خرڅیږی داڅه غم دی
فکر ورته سم کړه، شلغم دی شلغم دی

اول یې من په اوغـانـی ؤ
هغه یې وخت دارزانی ؤ

اوس له کدو سره سیالی کوی قسم دی
فکر ورته سم کړه، شلغم دی شلغم دی

څه خوندوره یې شور واده
ذکـام وهلوته دوا ده

څکه اخته یې په خوراک تمام عالم دی
فکر ورته سم کړه، شلغم دی شلغم دی

قیمت یې ورځ په ورځ لوړیږی
له گندنې سره سمیږی

میدان به پریږدی که کاهو دی که کرم دی
فکر ورته سم کړه، شلغم دی شلغم دی

دا نر خونه او دا آشپزخانه

چې خورده به ترکاری هر چا پریمانه
که وړیا نه وود نو وده پیره ارزانه
کچالو په لس پنځلس روپی من و
د هر چا کور کې به شین دسترخوان پلن و
له نعنا، بیا تر دنیایا، ملی سرخکو
دسترخوان به ښایسته و په مرچکو
په هر کور کې به اچار او سلاتی وی
هم بی توله به شوتلی، گندنی وی
چا به نه خوری له کبره شنی شوتلی
اوس په سردی بادوی خاوری خځلی
ترکاری ده له طلاځنی قیمته
ښار ته لاړ شه چې پوره پوه شی په پته
آشپزی ده نوره سخته آشپزانو
دا ژړا فریاد زما واورئ یارانو
پس له دی به پیاوی او یا لیتۍ وی
یا به هم له ترخو چایو سره ووی وی
که نر خونه له دی هسکه راتیت نه شی
تول ښاریان به بی کتغه سپور خواره شی

داستان

په دنیا کي ډول ډول دي چرگان
خوک چرگوري وي خوک چرگي خوک بانگیان
ځيني تورو، ځيني سپين وي ځيني زير وي
که ليدلي دي وي کله په ډيران
چرگي اچوي هگي بيا سي چرگوري
په خواړي رالويوي واړه بچيان
چي رالوي شي نيم چرگان شي نيمي چرگي
ځيني غت شي هغه بولي قولنگيان
بنورواگاني پخوي له قولنگيانو
بڼه بنکاريري په بنوروايي دسترخوان
مگر ځيني، ځيني مړه په توغکي شي
ځيني وتبتوي غرو ته گيدران
چرگي کورکي شي، تغيري په ناحقه
کرکري يي لوري درومي تر آسمان
په چرگورو پسي مري وي پيشوگاني
که تکره يي تري ساته يي هر زمان

کنه بیخ به دی بوته و باسی خبر شه
 ئینی سپی وی د چرگورو د بئمان
 یونیم چرگ پکی بی وخته کړی بانگونه
 خو غوڅیږی یې سرونه هغه آن
 ما «آشپز» ته یې بښوروا آب حیات ده
 خدایه ډیر کړی زموږ کلی کې چرگان

خه بی غیرته زمانه شوه
 چرگان ویده دی کوی چرگی اذانونه
 له کور کی چرگی نه ځان ساته
 هگی خونه کړی کرکړی درته وهینه
 گیدړه کور دی الله وران کړه
 پردیو چرگانو باندی مه وهه شخوندونه
 چرگه چرگورو پسی ژاری
 وارده بچیان یې کوم نر پیش خورلی دینه
 چرگه د سپینو زرو کان دی
 که څوک هوښیار وی نو دی وساتی سیلونه
 اول هگی په عباسی وه
 اوس له پیسود سړی جیب خالی کوینه

هگی قیمته شوی دی په شل روپی خرخیری
هگیو ته می زړه کیږی
په شل به یې هم واخلم، خو په شل نه پیدا کیږی
هگیو ته می زړه کیږی

دا زړه می راته وایی چې ساتلی می چرگان وای
روزگار به می چالان وای
او می او هم پخی به می خورلای صبح او شام
قوی به وو اندام

پوستکی می دگیدې اوس په ملا پوری سولیری
هگیو ته می زړه کیږی

اوس خورم به پیاوې راته را پینه ده دوستانو
ارمان کړم د چرگانو
زما که څوک منی په کور کې جوړی مرغانچی کړی
نوهلته بیا چرچی کړی
بدبخت به هغه څوک وی چې هگی یې نه خوښیږی
هگیو ته می زړه کیږی

کدو

چې ورگډ شوی د کدوانو په بازار
سمدستی به درنه ورکه کاندې لار
چې یو پاپو یې په څلوېښت او پنځوس واخلي
له خوړلو نه یې تیر شه په بار بار
که دی پوله پتی خپل وی زما وروره
نوی هلته خورده بی توله په خروار
مگر خیال د اخستلو یې ونه کړی
هسی نه چې په مشکل نه شی د چار
و به نه وینی په خوب کې هغه ورځی
چې کدو نه دی جوړ کړی وی اچار
چا چې زړه دی په خواړه کدو بایللی
اوس دی گرځی لیونی سر په بازار
ډیره سخته د کدوانو یاران شوه
ای مفلسه له ما واوره دا گفتار
په دکان یې چې رادرومی مخ تری کور کړه
هسی نه چې په لیدو یې شی ازار
تش چې نوم د کدو اخلم زړه نینی شی
ځکه وایی دا شعرونه کدو یار

تصنيف:

ای د وړو جواله، ته چیرته اوزه چیرته
چیرته دی ده خاله، ته چیرته اوزه چیرته

ته په گدامونو کی پروت په ځنځیرونو کی
زه وری بی خاله، ته چیرته اوزه چیرته

ته احتکار شوی یې پټ او انبار شوی یې
وژاړمه خاله، ته چیرته اوزه چیرته

دغه جدایی دی نن دابی وفا یې دی نن
نه ده پښتونواله، ته چیرته اوزه چیرته

من دی په زرگون شولو حال زما زیون شولو
څنگه درشم تاله، ته چیرته اوزه چیرته

هی ارمان ارمان

دوستانو اوږی تیر شو مونږ ونه خول توتان

هی ارمان ارمان، هی ارمان ارمان

اوس کاشکی یو ځل خوړو ساړه ژهی کی تلخان

هی ارمان ارمان، هی ارمان ارمان

خه شپې وی د توتانو چې عبس لاړی په منډه

خبره کړم برینډه

باغونه ټول راغونه شول، خوند نه و د توتانو

زما خوړو دوستانو

اوس وچی شونډی گرځی ټول د توتو مجنونان

هی ارمان ارمان، هی ارمان ارمان

هر وخت به چې تری ډک و زرنگار او سرچوک

توتان د پرکوک

خوتیر اوږی نه جوش او نه خروش و د بازار
هر څوک و تری بیزار
دا ځکه چې نرخونه وو لوړ شوی تر آسمان
هی ارمان ارمان، هی ارمان ارمان

یو قاب به چې پخوا په لس پنځلس افغانی و
نو وخت د ارزانی و
خوړل به هر سړی په مړه گیده لپی لپی
بی گپی او بی شپی
ماړه به پری واړه او هم زاړه وو، هم ځوانان
هی ارمان ارمان، هی ارمان ارمان
خوکاشکی اوس راتلونکی اوږی بیرته پریمانه شی
ارزان نه ارزانی شی
مزی به په توتانو هلته وکړی (توت خورک)
وی خوښ به بی درک
دا سوال کوم درگاه کې د الله، خیری گریوان
هی ارمان ارمان، هی ارمان ارمان

د فلک نادر دی

دلرگو او د سکرو حاجت به شه وی

مامورین وارده لرگی شول وچ او کلک

هاپستی کولی یې وچې شوی په سپوره

د کتغ یې کور کې نه لگی درک

کولی شه چې وینه وچه شوه رگو کې

له روزگار نه ورته جور شولو خسک

چې میوه او غوښه خوب کې لیدای نه شی

ددی ژوند دی په اور و سوخی تلک

دالری اژدها بنار په خوله کې ونیو

د سل گون متاع به اخلی اوس په لک

ای «آشپزه» دا په یاد در سره ساته

شه نادر دی وی چی ونه کړی فلک

تور بانجيان

بڼه آشپز چې بوراني کړی تور بانجيان

په مزرده به يې مور نه شی هغه آن

لږه اوږده او چکه چې ورسره شی

په غوړيو کې ورته سره کړی سره روميان

دغه خوند به په پلو کې پيدانه کړی

گيډوره له ماواوږه د ابيان

دستر خوان باندی چې ايښی وی په قاب کې

نوسپالی ورسره نه شی کړای چرگان

که صفت شوک د کدواو د شلغم کړی

تیر وتلی دی په خوشی دا کسان

چا چې خکه په بانجيانو باندی کړی

له یوی مخی یی ټول دی عاشقان

په خو چنده یی خوند بڼه شی زما وروره

که په ښار کې په لاس درغلل ارزان

نو حتمي وچ کړه بیا ژمی ته خومنه

هسی نه چې بیا په ژمی کړی ارمان

چې په گیده کې تکلیف لری یا زخم

هغه خلک دی تری وساتی خپل ځان

خود جوړ سړی له پاره موزرنه دی

که یې خوری هره شیبه او هر زمان

شمشه دینه سپیلنیه مدام وایه

هم شعرونه، هم غزلی، هم داستان

غزل

غوښه ښه ده هضمول يې يوڅه گران دی

دا په دی چې اخیستل يې يوڅه گران دی

شکر باسه په دی سپورو کچالانو

خوښوړو اسره خوړل يې يوڅه گران دی

کله خوب کې هم د غوښې شوق ونه کړی

خوړل څه چې تش لیدل يې يوڅه گران دی

په لیدو د غوښې، غوښې د زړه مه خوره

په تنخوا باندې راوړل يې يوڅه گران دی

له پیدا نه يې په نه پیدا زه خوښ یم

لرگی نه شته پخول يې يوڅه گران دی

پاکی آشپز خانی

آشپزی کی چھ مہم دی نظافت دی

نظافت متضمن دہنہ صحت دی

د خیرن آشپز کتغ د خوراک نہ وی

نہ یی شکل د لیدو او مصلحت دی

ترکاری چھ سپینوی آشپز خانہ کی

دی عمل لرد پہ کار مدام دقت دی

دا پوستکی باید تھول شی کوم لگن کی

تیتول یی ورا نکاری او مصیبت دی

کہ ککر د پخلنخی کونج او کنار شی

دا ککر محیط مچانو تہ جنت دی

مکرو بونہ تکثیریری چتھلی کی

ناولتیا پہ پخلنخی کی لوی آفت دی

په کار دا ده چې پوستکی او خڅلی

لیږی و اچول شی دا یو رسالت دی

هر څه و مینځل شی پاک په جوش اوبو کې

دغه کار لږه په هر وخت ضرورت دی

تک وهل د جالی ښه دی دروازی ته

هم جارو ته پکې تل مدام حاجت دی

که دا ته ولی یادونی عملی شی

آشپزانو! دا په خپله لوی خدمت دی

هره گیده به دوعا ورلږه کاندې

که ښانه وی نو د هر چا شکایت دی

زه «شله» د پاکیزه آشپز غلام یم

له خیرن آشپز نه زړه زما اوچت دی

شلغم

خوک چي شلغم خوری هغه غم نه لری

هم په سینه باندي بلغم نه لری

له مانه واورئ د شلغم وگتی

رښتیا ویل کړم زیات او کم نه لری

که د چا ځان د چا سینه خوړیږی

یا هم ریزش وی شپه او ورځ توخیږی

شلغم دوا ده د غوټولو لره

پری مرضونه رنګارنګ ورکیږی

ترینه جوړیږی خوندوره ښوروا

خوری بختور دا بختوره ښوروا

که دی د غوا غوښه کې وایشول

بیانوپه حق شی زوروره ښوروا

که دی پاخه او که دی خام و خورل

که دی سهار او که دی شام و خورل

خو شرط یې دادئ چې په لاس درشی

بیایې نو خوره که دی تمام و خورل

خو ډیرد سخته ده چې ښار ته لاړشی

د ترکاریو دکاندار ته لاړشی

هله چې گوری من په دوه سوه وی

څنگه به ته د دوی دیدار ته لاړشی؟

زه شلغمی په دغه کار ژړیرم

د ښار له نرخه په زار زار ژړیرم

ښه ورته گورم اخستی یې نه شم

ورته لیکم غمگین اشعار ژړیرم

بادرنگ

اوم او پوخ می هم ونه خور	نه می واچول شپرومبو کي
نه می جور ورنه سلاد کړ	نه می غوخ کړل په قابو کي
اوری تیر شوی بادرنگو	مورو نه خورل پتو کي
په مار کیت کي لاهم گران وو	تپوس مه کړه دکانو کي
چې په شل اودیرش یی واخلی	خنګ به هضم شی کولو کي
چې ارزان وو ترکاری و	اوس میوه شوه په میوو کي
که دابنار او همدانرخ وی	نوبه شمار شی په دارو کي
لیری نه ده چې به درج شی	ډاکترانو په نسخو کي

مرچکی

خلک وایی چي ترخه دی مرچکیان

خوزه وایم چي خواره دی مرچکیان

ستا چي زره ورخنی تور دی د زره سره

راته وایه چي په خه دی مرچکیان؟

په بنوروا کي چي پاخه شی بیایي گوره

په چکنی کي هم ډیر بڼه دی مرچکیان

په مزه به یي مور نه شی گیلوره

چي غورو کي سم پاخه دی مرچکیان

وچ، لاندہ بی دوارہ خوردہ مینہ مینہ

خیر کہہ سردی او کہ شنه دی مرچکیان

شنہ له سرد بیا تر پوندو ویتھامین دی

خکه تل زما په زرد دی مرچکیان

بی مرچکوبه مزه درته درنه کری

که هزاره دل خوارده دی مرچکیان

خو، له پورته بنواوصافوچی را تیر شو

بواسیرو ته بنه نه دی مرچکیان

که بخار در باندی خیری خان تری ساته

هم موضریه لپرمانه دی مرچکیان

بی له دی دهر سسری د زره دوا ده

هم کولوته دیر پاسته دی مرچکیان

«مرچکی» به ولی نه ورپسی ژاری

چی قیمت کی دیر درانده دی مرچکیان

رومی بانجیان

چې خورل به دی رومیان په سلاتو کې

په کاله، یا په دفتر یا خپل اتو کې

دا خوښونه دی او بوتو ته ورشه وایه

خان یې مه ستړی کوه په اخیستو کې

په سلاډ پسې برباد گرځي ډیر خلک

ده راغلی د آشپز روایتو کې

چې ارزان وونو په دیرش افغانی پاوؤ

اوس یې اخله په اتیا او په شپیتو کې

د پاڅه او د اومه تپوس یی مه کړه

که په لاس درځی نو وره یې په خلتو کې

که دی وس د اخستونه وی خبر شه

نه شته گټه ستا په دی شکایتو کـ

شکایت به دی څوک وا نه وری په عمر

څه سوالونه کړه ته په زیارتو کې

د نرخونو لویه کله ژر ختمیږی

راته وړانښکاری پلورونکی په نیتو کې

زه مفلس چې په رومیانو کله ورشم

ه خاندمه، له لیری په بریتو کې

وس می نه وی چې یو پو ورځنی واخلم

بس تش زړه تسکینومه په کتو کې

بی رومیانو گوزاره کړه که پوهیږی

ځان غرق نه کړی سلاتی ته په چرتو کې

کاشکی

کاشکی زه چیره مامور وای د گمرک

نه رئیس دیوی ستری موسسی

یا هم وای قرارداد دی د ماکولاتو

چې بوجی، بوجی راتلای راته پیسی

که دانه وای نوپه بنار کې ترافیک وای

پېښیدلای بی حساب ه حادثی

یا هم چیره کوم رسمی مغازه دار وای

خرخولای می دیگونه او کاسی

چې پیسی گتی دوران دی دهماغو

کم عقلان خان ته گتی خوشی کیسی

چه ته نه وی پسرلیه!

چه ته نه وی پسرلیه!
نغری زموږ ساږه وو
سابه نه وو
غوبښی گرانی
ټول دیگونه
او کټوی
وازی خولی په پخلنځو کې
ستار اتلو ته
انتظار وو
چې ته نه وی پسرلیه!
چه ته نه وی پسرلیه!

زموږ زړونه مړه خوا شول
په لټیو
حلواگانو
په اوگرو
هم په شلغمو

هرد ورخ سپری پیاوی وی
وچی سپوری دودی گانی
یا وچ سپور جوار او شوتلی
مور خورلی

چه ته نه وی پسرلیه!

چه ته نه وی پسرلیه!

اوس به خورو په مړه گیده

شنه پالک

شني گندنی

او تازه بشکی

هم شنه سارمی

شنه تنکی تراتیزک

شني شوتلی لپی، لپی

دا ټول ستا له برکته

ای بهاره!

زما یاره!

بی له تانه مور خپه وو

چه ته نه وی پسرلیه!

چه ته نه وی پسرلیه!

ژمی تیر شو
 بڼه شو تیر شو
 بیا په مور باندی اختر شو
 واورئ، واورئ آشپزانو!
 عزیزانو!
 او دوستانو!
 اوس بی توله ترکاری خورئ
 خودو عا د ارزانی کړئ
 هسی نه چې
 بیا هم جگ وی
 ټول نرخونه
 ټولی بیی
 د «شله» همدا آرزو ده
 چې ارزانه ارزانی شی
 هرڅه ډیر شی پریمانی شی
 نو! په خیر راغلی بهاره
 مور څارله درته لاره
 چې ته نه وی پسرلیه!
 چه ته نه وی پسرلیه!

مه ځه ، مه ځه

مه ځه مه ځه بڼار ته مه ځه
هسي نه چې جگر خون شي
په ليدلو
په کتلو
د شلغمو او کدوانو
د سرو ملي سرخکو
د لوبيا او د پالکو
د کاهو او د زردکو
مه ځه مه ځه بڼار ته مه ځه

جيب دی وگوره که ډک و
له شينکي شينکي لوتونو
بيا نو شخه غاړه گرځه
د سبو په مار کيتو کې
په پتو کې
يا هم درو مه فروشگاه ته
د بوجي په ځای جوال وړه
کنه ځان ستومانه نه کړي

اوچت شوی دی نر خونه
مه کرده مه کرده تپوسونه
که هوبنیاری یی
که بیداری یی
له ما واورده دا خبره
چی کوم یی ستا په گته
مه ځه مه ځه بنار ته مه ځه

که آشپزی یی نو خبر شه
په شلغمو گوزاره کړه
غوښه نه شته
او که شته دی
نوقیمته دده بی حده
ورته وځی څوک له سده
شورواگانی
قورماگانی
اوس خوراک دی د پولدارو
چی مفلس یی
اوبی وس یی
قرار کور کینه بی غمه
مه ځه مه ځه بنار ته مه ځه

د پیسو کمال

خه که نن سبا هنر، پوهه کمال دی
خو قسم دی چې کمال وکړ پیسو
د پیسو پیدا کول نن کامرانی ده
مفته شوې ده کېسه اوس د کیسو
چې تحصیل په ځای حصول د پیسو مود شی
خه به جوړشی له کیمیا او هندسو
شاگردان د مستریانو دې غوړ گرځی
غوړدې گرځی له بچو تر لمسو
چا چې ځان د علم پوهی دروېز گر کړ
خلاص به نه شی د روزگار له وسوسو
خړ مخونه وچې شونډی به مدام وي
چې درېږی په خدمت کې د ولسو
ای آشپزه که د گېډې مړیت غواړي
چې تیرنه شی له دیگونو او کاسو

تصنيف:

په نورو چې باران وي، نو په مور اوږی ږلی

قیمته شوي ملي

په ښار کې ټولي بېې په هوا کړلې سېلې

قیمته شوي ملي

که بیه کچالو کړې او یا بیه کړې تېپر

تر لې په ډالر

له سره ورته الوزی د هر سړي خولی

قیمته شوي ملي

دا څه چې که ناروغ ته چې تراخلي اسپرین

امپول د پنسلین

واسکت به ورته خرڅ کړې هم گروه کړې خپلې

قیمته شوي ملي

حیران یم چې دا لویه به تر کومه وي روانه

گیله وکړو له چانه

ټول خلک ورته گوري، غله جگېري په بلی

قیمته شوي ملي

تصنيف

نور خلک غنم کړی، زمالالئی وریشی

لالیه سترئ مه شی

بنځه: نور خلک کارونه کړی راوړی کورته پیسی

لمن کي پتاسی

زما لالئی چې لارشی، بوجی راوړی بیرته تشی

لالیه سترئ مه شی

نارینه: په ډیرو کار کولو می لاسونه شول تناکي

خوته وایی کاواکي

دادومره غورځی پرزی می ښکار پری تاته خوشی

لالیه سترئ مه شی

بنځه: له کوره بهرنه وځی په کور کي به څه کاروی

سرئ په بنځه شماروی

په خدای که دي ویلی وی لامچ ته هسی کشی

لالیه سترئ مه شی

پلاستيک

پيشرفت د پلاستيک کې شو جهان پلاستيکي
بيشکه نن سبا کې دئ دوران پلاستيکي

په سروزرو پنبه اړوي که نن وی که سبا
روان دئ په نړۍ کې ستر طغيان پلاستيکي

خوراک خټباک همه په پلاستيک کې شويارانو
لتکي پلاستيکي شوه، هم پيزوان پلاستيکي

خصلت د پلاستيک دئ، چې نن يوشئ سبا بل وی
کخورده وی، بوجی شی او کندوان پلاستيکي

تاثير د پلاستيک په انسانانو کې هم ښکاري
ليدلی ما بي شماره انسانان پلاستيکي

په ملا کې چې کبرېری لکه نرم پلاستيک
نوته وايه چې نه دی چاپلوسان پلاستيکي؟

پرون چې وه چپلکه، توغريده دبل په پنبو کې
جوړ شوي نن له هغی، دسترخوان پلاستيکي

خوتنه ورته ناست دی او وهی پکی چرگان
آشپزه ورته گوره دایاران پلاستيکي

خلوریزی

د حلوانوم په ژبه مـــه یادوه

بوره کړه بیه بیالیتھی پخوه
که د نرخونو لویه ختمه شوله

بیانود سرو غوښو بوتی پخوه

لاړی لاړی هغه ورځی لاړی لاړی

چې خوری به موشوتلی لپی لپی
اوس شوتلود پالکوځای نیولی

بادوه به سر خځلی لپی لپی

د شلغمونځ چې لور له کچالوشی

نود یگونه په تاخچه کې کیږده پاس
چې پیسونه دی منگی نه وی دک کړی

له ما واوره ورته ونه مینځی لاس

تن می وچ شولکه وچ ډنډر د پیاز

رنگ می زیر شولکه ونه کې نارنج
چې په میاشتو می کتغ نه وی خوړلی

خود به وی زما دمخ پوستکی غونج

محتڪر

انسان نه دئ ڏناور دئ محتڪر
له دئ هم پسي بتر دئ محتڪر
چي غله دانه په سور و ننباسي
له مورڪ كله لربردئ محتڪر
كه تمامه دنبا تيره ڪري ترستوني
لاهم وري په نظر دئ محتڪر
دده گيده به په خاور و ڇڪه نه شي
له ڪندونه هم ژور دئ محتڪر
په آسمان ڪي چي تش و ريغي رانيڪاره شي
جگر خون او مرور دئ محتڪر
ستر آرمان يي بس د لارو بنديدل دي
په قحطي ڪي پري اختر دئ محتڪر
دا مورڪ به آخر بند شي په تلڪ ڪي
تولهدونڪي يي تغردئ محتڪر
آشپز وايي احتڪار ستره گناه ده
عاقبت يي در په دردئ محتڪر

چې سابه پکې پاڅه نه شی په ورځو
کنډواله ده پخلنځی نه دی بیشکه
کنډواله کې به آشپز څنگه گذران کا
خدایه مه کړی پخلنځی بی له پالکه

بیا پسرلی شود سبو ورځی دی
هم د نوش پیازو گندنو ورځی دی
د ژمی خواری ورځی تیری شولی
د وړی نس د مړیدو ورځی دی

زه په اوریل کې ږدم قطار گلونه
هم د شنو بشکواو کوکنار گلونه
که د شوتلو گلان وغوریدل
ځان ته به جوړ کړم ورنه هار گلونه

د چا چې غوښی ته وس نه رسیده
اوس دی سابه په مینه، مینه و خوری
د پسرلی دسترخوان وغوریده
هر څوک دی شنه سبزی رنگینه و خوری

ستري مه شي پسرليه
آشپـزان دي منتظروو
چا چي توان د کـتغ نه و
ها خـواران دي منتظروو

اورد، اورده اي بـارانه
خر سپـيرد پتي راشنه کړه
چي ارزانه شي نرخـونه
ټول وطن سابه، سابه کړه

زنگ وهلي ديگ دي سپـين کړه
نوي کـال دي نوي شـپي دي
تاته وایمـه «آشپـزه»
راشني شوي شني رشـقي دي

توتان خوهر خوګ خوري عالمه
چي تري راولويږيم نونوم يي توت خورک شي
چي خکلي چا مـزه وي د توتانو
شپي او ورځي په توتانو پسي ورک شي

د خواره کدو خوری، خوری خبری
بس په زړه لگی زمالکه شکرې
لږه گوره چې پری واچوی له پاسه
بیا نومه څه یو قدم ورځنی لیری

که آشنا می دکاندار د ترکاری شی
تور بانجیان به غوروالی کړم د غورونو
بورانی می د بانجیانو ډیر خوشیږی
همیشه یی یادومه په شعرونو

لکه مالګه چې مهم دی مرچکی دی
ډیرو زړونو ته مړهم دی مرچکی دی
ځانله زه نه یم چې زړه می پسی وران دی
چې مین پری ټول عالم دی مرچکی دی

ډیر افسوس، لویا نخود لږ څه باد ګین دی
کنه خوند کې مزه دار ترانګبین دی
د لویا وو پیتی ښه ده که دی وس وی
خو ډیر زړونه بیا له دالو ځنی خوړین دی

خدایه لند د محتر و کړی لاسونه
چې را تیتې شې دا اوچت، اوچت نږخونه
بیا به هله خوشالی وی په هر کور کې
چې پخیرې پخلنځی کې ډک دیگونه

خه شې مه خوره د چټل آشپز له لاسه
هیڅ کتغ یې خالی نه وی له وسواسه
هسې نه چې تسمم درته پیدا شې
دا خبره زما واوره له اخلاصه

بیا به راشې پسرلی غمونه مه کړه
په پالکوبه بڼایسته ښکاری دیگونه
اوس چې شپې دی د شلغمو پام دی نینه
هسې نه چې درنه تیر شې دا وختونه

داسې هم نه وایم چې پیاز دی نه وی
گندنه هم ښه اشته راوولی
که په ارزنه لاس ته راشې ښه وی
چې شې قیمته نو ژر راوولی

پسرلی پہ لنڊیو کی

آشپزان شخی غاری گرخی

وخت پسرلی شوشنه پالک به پخوینہ

پہ شنوشوتلومی خولہ شنه شوه

اوس به پہ شنه خولہ دخپل یار سلام ته حمہ

د پسرلی پہ وخت کی راشہ

ما به اوریل کی گندنہ تومبلی وینہ

غوري په لنډيو کې

نارینه: زده غورو په پيپ مين يم

نې اخستی شم نه مې زړه صبر کړينه
بنځه: ماد غورو تمه لرله

مامور آشنا راوړل خالي، خالي پيپونه
نارینه: ماد غورو په ډنډ غوپه کړئ

خبر دئ که مرمه مرگي حق دئ مردی شمه
بنځه: ماته غوري له بڼاره راوړه

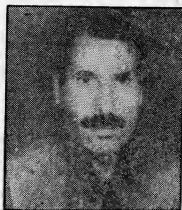
بيا رانه کور کې غواړه غور، غور کتغونه
نارینه: غوري په دوه زره کيلو شو

زه ورته اچوم له ليری سلامونه
بنځه: د تنخا خور لالي د لاسه

سپېره پيکني مې په اوبو اوس غورو مه
نارینه: مې غورو کوڅې ته يوسئ

چې نور زما په شانې نه ازاروينه
بنځه: کله به هغه ورځې راشي

چې مو غورو کې هگي پخ کړې وينه

د ليکول چاپ شوی آثار:

- ۱- د شکایاتو صندوق - طنز داستانونه - کابل چاپ د ليکوالو انجمن
- ۲- مدير صيب په خط خوبه پوهيږي؟ طنز داستانونه - کابل چاپ. د سرحدونو چارو وزارت د خپرونو رياست.
- ۳- د کارسيالي - طنز داستانونه - کابل چاپ، د اطلاعاتو او کلتور وزارت د خپرونو رياست.

د کاتپ پاخون نور آثار چې دانش کتابخاني خپاره کړي:

- ۱- پندونه او خوندونه - واره طنزونه
- ۲- د بنجاره هټۍ - واره طنزونه
- ۳- دولتي موټر - طنز داستانونه
- ۴- سړی څنگه ښځه شو؟ -
- ۵- ديگونه او شعرونه - طنزي نظمونه
- ۶- د ښار په سټديوم کې - په پيښور کې د مهاجرت د وخت طنزونه

هغه آثار چې دانش کتابخانی خپاره کړی

- ۱- سفر ها و خاطره ها - حامد علمی
- ۲- ارتش سرخ در افغانستان - گروموف
- ۳- رجال و رویداد های تاریخی افغانستان - احمد علی کهزاد
- ۴- در زوایای تاریخ معاصر افغانستان - احمد علی کهزاد
- ۵- احمد شاه بابا افغان - میر غلام محمد غبار
- ۶- افغانستان در طلسم دایره شیطانی - داکتر سید عبدالله کاظم
- ۷- مزارات شهر کابل - محمد ابراهیم «خلیل»
- ۸- ضرب المثل های افغانی - میرپور
- ۹- شب های آوارگی - خلیل الله خلیلی
- ۱۰- لیکوالی املاء انشاء - گل پاچا الفت
- ۱۱- سوخیدلی جنت - شهرت ننگیال
- ۱۲- سری لښکری په افغانستان کې - گروموف د داود جنبش پښتو ترجمه
- ۱۳- چنار خبری کوی - د پیر محمد کاروان د شعرونو مجموعه
- ۱۴- بدیع او پښتو شعر - اورنگ زیب ارشاد
- ۱۵- مساپر - د اکبر بری د شعرونو مجموعه
- ۱۶- نومیالی غازی - اورنگ زیب ارشاد
- ۱۷- ژوری خبری - میرزا علم حمیدی
- ۱۸- د پښتنو بغاوت - ووسنام ملز - د داکتر خالق زیار پښتو ترجمه
- ۱۹- ادبی لیکونه - پوهاند صدیق الله ربښتین
- ۲۰- د لیکواله فن - سید محی الدین هاشمی
- ۲۱- دوه مخی کسان (طنزونه) - میرزا علم حمیدی
- ۲۲- وری څنگه لیوه شوه (طنزونه) - میرزا علم حمیدی ترجمه
- ۲۳- پندونه او خوندونه (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۴- د بنجاره هتی (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۵- دولتی موتر (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۶- د ښار په استدیوم کې (طنزونه) - کاتب پاڅون
- ۲۷- دیگونه او شعرونه (طنزیه نظمونه) - کاتب پاڅون
- ۲۸- سری څنگه ښځه شوه؟ (طنزونه) - کاتب پاڅون

Kateb Pasun

and poems

A Collection of short satires

1997

Danish Book store, Peshawar